

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FİZİKSEL VE CİNSEL ŞİDDET DAVRANIŞLARI

Gül PINAR, Lale ALGIER

Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri Bölümü, Ankara.

ÖZET

Objektif: Üniversite öğrencilerinde fiziksel ve cinsel şiddet davranışlarının belirlenmesi.

Planlama: Başkent Üniversitesi Öğrenci Sağlık Merkezi'ne başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden 105 öğrencinin fiziksel ve cinsel şiddete ilişkin davranışlarının belirlenmesi ve elde edilen bulguların değerlendirilmesi.

Ortam: Başkent Üniversitesi Öğrenci Sağlık Merkezi.

Hastalar: Başkent Üniversitesi Öğrenci Sağlık Merkezine herhangi bir nedenle başvuran 105 öğrenci.

Girişim: Başkent Üniversitesi Öğrenci Sağlık Merkezi'ne başvuran 105 öğrenciden anket formu ile veriler elde edilmiştir.

Değerlendirme parametreleri: Öğrencilerin yaş, cinsiyet, okuduğu sınıf, okuduğu bölüm, gelir durumu, anne baba eğitim durumu, anne ve babanın çalışma durumu, anne ve babanın mesleği, en uzun oturdukları yer, fiziksel ve cinsel şiddetle ilgili davranışları incelenmiştir.

Sonuç: Öğrencilerin %15.2'sinin daha önce arkadaşı/sevgilisi tarafından tokat/yumruk atma şeklinde fiziksel şiddete maruz kaldığı, %12.4'ünün cinsel ilişkiye zorlanma şeklinde cinsel şiddet ile karşı karşıya kaldığı belirlenmiştir. İlk cinsel deneyimin ilköğretim düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Yorum: Cinsel tutum ve davranışlar erken yaşlarda başlıca aile ile etkileşim sürecinde şekillenirken, ergenlik döneminin ilerlemesiyle birlikte sosyal ortam, medya ve akran ilişkileri daha etkili olabilmektedir.

Anahtar kelimeler: cinsel şiddet, fiziksel şiddet, şiddet, üniversite öğrencisi

SUMMARY

The frequency of physical and sexual violence of the university students

Objective: In this study our aim is to determine the frequency of physical and sexual violence of the students who have applied to University Health Center.

Design: In this study there has not been chosen sample, 105 students who have applied to Health Center and accepted to be concerned in this study have been formed the research group. Data have been collected as questionnaire forms.

Setting: Student Health Center

Main Outcome Measures: In this study, there are following factors; age, sex, education, parents occupations, frequency of physical and sexual violence of the students.

Results: It has been seen that 15.2% of the students have been exposed to physical violence by his/ her friend as fist and slap in the face where as 12% of them have been exposed to sexual violence as being forced to sexual intercourse.

Conclusion: Sexual attitudes and behaviours are shaped in early ages by the period of interaction with the family, but as the adolescence period proceeds, they are shaped especially, by social environment media and peer relations.

Key words: physical violence, sexual violence, university student, violence

GİRİŞ

Şiddet, dünyadaki en yaygın ancak en az tanımlanmış insan hakları suistimalidir. Dünyada, yılda 3.5 milyon kişi şiddetten yakınmaktadır. Şiddet tarihsel süreç boyunca hemen hemen tüm toplumlarda görülmüştür. Dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye’de de şiddet özellikle kadına yönelik şiddet ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak görülmektedir.

Şiddet çok türlü, çok yönlü ve çok boyutludur. Şiddet kavramı içinde saldırgan, zorlayıcı, tecavüzkar davranışlar bir bütün olarak tanımlanabilir. Buna göre şiddet; sahip olunan güç veya kudretin, yaralanma ve kayıpla sonlanan veya sonlanma olasılığı yüksek bir biçimde bir başka insana, kendine bir gruba veya bir topluma karşı tehdit yoluyla yada bizzat uygulanmasıdır⁽¹⁾. Bir başka tanımda; şiddet; bir kişi veya topluluğun, fiziksel ve ahlaki bütünlüğüne, mülkiyetine, kültürel veya sembolik değerlerine karşı, herhangi bir birey grup ya da örgütlü bütünlük tarafından verilen zarar, fiziksel ya da psikolojik acı olarak tanımlanır. Dünya Sağlık Örgütü’nün diğer tanımına göre; kadına yönelik şiddet; cinsiyete dayanan, kadını inciten ona ızdırap veren, fiziksel, cinsel, psikolojik ve ekonomik hasarlarla sonuçlanan veya sonuçlanma olasılığı bulunan, kamusal alanda yada özel yaşamda ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır⁽²⁾. Yapılan araştırmalara göre şiddeti uygulayanların % 95’inden fazlası erkek, şiddete maruz kalanlardan %90’ndan fazlası kadın ve çocuk olduğu ortaya konmuştur^(1,2-8). Aile içi şiddetin, kadına yönelik birbirini besleyen ve üreten çeşitli boyutları var. Bunların başlıcaları şu şekilde sıralanabilir:

• Fiziksel şiddet

Tokat, tekme, yumruk, dayak atmak, bıçak, silah gibi aletlerle saldırmak, Tıbbi bakım ve yiyecek, içecek gibi kaynaklara ulaşımını engellemek, Alkol ve madde kullanımına zorlamak, Cinsel şiddet, Psikolojik istismar, Evlilik içi ırza geçme, öldürme tehditleri vb.

• Duygusal şiddet

Kadını küçümsemek, kadının kendisine özgüvenini yitirmesine yol açmak, aşağılayıcı sözler söylemek, kendisini ruh hastası olarak görmesini sağlamak, yaşadığı şiddetin suçunu kadına atmak ya da uygulanan şiddeti inkar etmek, yemeği yere dökmek, eşyaları kırmak, evde silah bulundurmak gibi.

• Ekonomik şiddet

Kadının çalışmasına izin vermemek, harçlık ver-

memek, kadının parasını elinden almak, ailenin geliri konusunda kadına bilgi vermemek. Yaşlılarda özellikle çok rastlanır. Kişinin parasını yönetmek vb.

• Cinsel şiddet

Kadını istemediği cinsel davranışlara zorlamak, tecavüz, fuhuşa zorlamak, cinsel sapıklık, seksüel kısıtlama, seksüel olarak aşağılama, hamilelerde düşük ya da erken doğum yapma, genital mutilasyon gibi.

• Simgesel Şiddet

TV, moda başta olmak üzere cinsiyetçi bakış açısının benimsenmesi, kadına yönelik onur zedeleyici yayınlar yapmak vb..

• Diğer şiddet şekilleri

Çete şiddeti, kan davası, sokak şiddeti, insan ve organ ticareti, pornografi ve azınlıklara yönelik şiddettir^(9,10).

Dünyada ve Türkiye’de şiddetin boyutlarına bakıldığında; tüm dünyada topluma dayalı saha çalışmaları, kadınların her beş kişiden 3’ünün hayatlarının bir döneminde fiziksel şiddet gördüğünü göstermektedir. ABD’deki diğer istatistiki bilgilere bakıldığında; her iki evlilikten birinde fiziksel şiddet vardır. Her 7 saniyede bir kadının dövüldüğü, her 6 dakikada bir kadının tecavüze uğradığı ve bunların ancak %20’sinin kayıtlarının tutularak korunma altına alındığı saptanmıştır. Bir yılda 700 bin kadın tecavüze uğramaktadır. Öldürülen kadınların %40’ının katili ya o anki eşi ya da eskiden birlikte olduğu erkektir. Kadınların %45’i gebeliğinde dövülmüştür. 15-44 yaş grubu kadınlarda en önemli ikinci yaralanma nedeni kadına yönelik şiddettir. İsveç’de 43, Danimarka’da 35, Macaristan’da 31 dir. Fransa’da şiddete maruz kalan kurbanların %90’ı kadın, Avustralya’da 1985 de 1500 boşanma davasının %59’unun nedeni kadına karşı şiddettir. Pakistan’da ev kadınlarının %99’u, çalışanların %77’si kocaları tarafından dövülmektedir. Hindistan’da dövülerek öldürülme vakası 1985 yılında 999 iken 1987’de 1786’ya yükselmiş. Pakistan’da istismarların %75’i kadındır. Tayland’da kadınların %50’si, Şili’de %80 kendi evlerinde şiddete maruz kalmaktadırlar.

Türkiye’de kadına yönelik şiddetin araştırılmasına yönelik çalışmaların geçmişi kısadır ve sayıları oldukça kısadır. Bu konuda ilk çalışma bir kamuoyu şirketi olan PİAR tarafından 1988’de yapılmıştır. Kadına yönelik şiddet sıklığı %75 olarak bulunmuştur. Kadına yönelik fiziksel şiddet sıklığı %30, sözel şiddet %53, olguların yarısı (%50) bu durumu normal karşılamaktadır. %80’i yapılacak bir şey olmadığı görüşündedir⁽¹¹⁻¹³⁾.

Şiddet açısından en büyük risk grubu olarak adölesan kızlar gösterilmektedir. Gençler bazen şiddetin faili bazen de mağduru olabilmektedirler. Erkeklerin ve kadınların saldırıya uğradığı bu dünyada, erkeklerin bu acı gerçeği duymazlıktan gelmeleri kabul edilebilir değildir. Kadının bir mal olmadığı, kadın bedeninin salt kendine ait olduğu ve kendi istediği gibi ve istediği zaman dokunulabilir olduğunu bilmelidir⁽¹⁴⁾.

Gençler; cinsel sağlıkla ilgili sorunlarını sık yaşamaları, cinsel sağlıkla ilgili hizmetlerden en az yararlanan grup olmaları ve nüfus içerisinde oranlarının fazla olması gibi nedenlerle üzerinde özellikle durulması gereken bir gruptur.

Bu görüşten hareketle çalışma,

- Üniversite gençliğinde, cinsel sağlık ve cinsel yaşam ile ilgili özellikleri,
- Fiziksel ve cinsel şiddet davranışı ile ilgili özellikleri,
- Bu davranışlarla sosyodemografik özellikler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın tipi; kesitsel ve betimleyici bir araştırmadır.

Evren: Araştırmada örneklem seçilmeyip, 26.5.2004-11.6.2004 tarihleri arasında Başkent Üniversitesi Öğrenci Sağlık Merkezi'ne başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden 105 öğrenci araştırma grubunu oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında anket formundan yararlanılmıştır. Anket formunun uygulanabilmesi için Başkent Üniversitesi Rektörlüğü'nden yazılı izin ve Başkent Üniversitesi Araştırma ve Etik Kurulundan gerekli onay alınmıştır.

Anket formunda, öğrencilerin sosyodemografik özellikleri, cinsel sağlık ve yaşam ile ilgili özellikleri, fiziksel ve cinsel şiddetle ilgili davranışları belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Elde edilen veriler SPSS paket programında, ortalama, yüzdelik hesapları, fisher's ve ki-kare testinden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Yanılma düzeyi olarak 0.05 alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin, %51.4'ü kız, %48.6'sı erkek, %61'i 20-22 yaş grubunda, %80'i sağlık bilimleri dışında, %71.4'ü ailesiyle birlikte kalmakta, %50.5'i ikinci sınıf ve üzerinde, %76.2'inin anne eğitimi lise ve üzeri, % 87.6'sının baba eğitimi lise ve üzerindedir. %70.5'inin ebeveynleriyle cinsel konularda konuşurken sorun yaşamadıkları, belirlenmiştir.

Çalışmada aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamakla beraber; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre ebeveynleriyle cinsel konuları daha rahat konuştukları belirlenmiştir. Anne ($x^2=7,369$, $p=0.031$) ve baba eğitim ($x^2=11,274$, $p=0.025$) düzeyi arttıkça, her iki grubun cinsel konularda konuşurken daha az sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

Tablo I'de, öğrencilerin karşı cinsle ilişkinizde kendinizi nasıl hissediyorsunuz sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde, çoğunluğunun (%78.1) kendilerini rahat hissettikleri, %17.2'inin ise karşı cinsle ilişki kurmada rahat olmadıkları, %4.7'inin ise bu soruya yanıt vermedikleri görülmüştür.

Tablo I: Evlilik Öncesi Cinsel Yaşama Bakış ve Deneyimler

Karşı Cinsle İlişkide Rahat Olma Durumu	Sayı	%
Rahat olanlar	82	78.1
Rahat olmayanlar*	18	17.2
Yanıtsız	5	4.7
Evlilik Öncesi Cinsel İlişkiye Bakış		
Normal karşılıyorum	44	41.9
Flörtün ötesine karşılıyorum	22	21.0
Kararsızım	17	16.1
Tamamen karşılıyorum	21	21.0
Cinsel İlişki Deneyimi		
Evet	44	41.9
Hayır	61	58.1
Toplam	105	100.0

* Karşı cinsle ilişki kurmaktan utandığını, ilişkiyi sürdürmediğini, bir şey hissetmediğini ve ilişki kurmak istemediğini söyleyenler bu grupta yer almıştır.

Öğrencilerin evlilik öncesi cinsel ilişkiyi nasıl karşılıyorsunuz sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde, %41.9'nun evlilik öncesi cinsel ilişkiyi normal karşıladığı, %21'nin flörtün ötesine karşı olduğu, %16.1'nin kararsız olduğu, %21'nin tamamen karşı olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, evlilik öncesi cinsel deneyimi normal karşılama durumu erkeklerde biraz daha yüksektir (%51).

Öğrencilerin yarıya yakınının (% 41.9) cinsel ilişki deneyimi yaşadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin ilk cinsel deneyim yaş ortalaması 18 ± 21.59 olarak bulunmuştur (max: 23, min: 14).

Öğrencilerin cinsel ilişki deneyiminin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; erkek öğrencilerin %79.5'i cinsel ilişki deneyimleri olduğunu belirtirken bu oran kızlarda daha düşük bulunmuştur (%20.5). Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeydedir ($x^2=30,255$, $p<0.05$).

Öğrencilerin cinsel ilişki deneyimi ile kaldıkları yer arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($x^2= 3,648$, $p= 0.161$). Ancak, yurtta

kalan öğrencilerin cinsel ilişki deneyimini daha fazla oranda yaşadıkları belirlenmiştir (%64.3).

Öğrencilerin çoğu üniversite eğitiminde cinsel yaşama ilişkin bilgi almak istediklerini belirtmiştir (%81.9). “Cinsel konularla ilgili ne tür bilgi verilmeli?” sorusuna; “Cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma yolları ve gebeliği önleyici yöntemler” şeklinde yanıtlar verilmiştir.

Öğrenciler, üniversitede cinsel sağlıkla ilgili birimin olmasını ister misiniz? sorusuna %79 oranında evet yanıtını vermişlerdir. Bu grubun, %71.5’i ise cinsel sağlıkla ilgili bilginin medikososyal tarafından verilmesini uygun görmüştür.

Tablo II’de öğrencilerin “arkadaş/sevgiliniz size kasten vurdu mu?” sorusuna %80’inin hayır, % 15.2’inin evet, % 4.8’inin ise bu soruya yanıt vermedikleri görülmüştür. Öğrencilerin arkadaş/sevgili tarafından cinsel ilişkiye zorlanma durumlarına bakıldığında, %12.4’ünün cinsel ilişkiye zorlandığı, % 1.0’ının ise cinsel şiddete uğradığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin fiziksel şiddete maruz kalma durumlarına bakıldığında; erkek öğrencilerde %17.6 iken, bu oran kızlarda %13 olarak bulunmuştur ($p>0.05$). Cinsel şiddete maruz kalma durumları ise; erkek öğrencilerde %11.8 iken, kızlarda %12.9 olarak bulunmuştur ($p>0.05$).

Çalışmamızda, öğrencilerin cinsel şiddete maruz kalma oranı en çok %8.7 ile 1.sınıf öğrencilerinde tespit edilmişken 3 ve 4. yıl öğrencilerinde cinsel şiddet bildirilmemiştir. Fiziksel şiddete maruz kalan %15.2 öğrenci grubu anne ve baba eğitimlerine göre incelendiğinde; aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak, baba eğitimi üniversite seviyesinde olan öğrencilerde en yüksek oran belirlenmiştir (%7.6).

Tablo II: Öğrencilerin Fiziksel ve Cinsel Şiddet İle İlgili Deneyimleri

Arkadaş/sevgiliniz size kasten vurdu mu?	Sayı	%
Evet	16	15.2
Hayır	84	80.0
Yanıtsız	5	4.8
Arkadaş/sevgiliniz tarafından cinsel ilişkiye zorlandınız mı?		
Evet	13	12.4
Hayır	86	81.9
Yanıtsız	6	5.7
Arkadaş/sevgiliniz tarafından cinsel şiddete uğradınız mı?		
Evet	1	1.0
Hayır	99	94.2
Yanıtsız	5	4.8
Son 6 ayda herhangi bir cinsel şiddetle karşılaştınız mı?		
Evet	1	1.0
Hayır	100	95.2
Yanıtsız	4	3.8
Toplam	105	100.0

TARTIŞMA

Öğrencilerin %45.1’inin cinsel sağlıkla ilgili bilgiyi ailesinden aldığı, %54.9’unun aile dışı kaynaklardan elde ettikleri (arkadaş, öğretmen, medya) belirlenmiştir. Cinsel tutum ve davranışlar erken yaşlarda başlıca aile ile etkileşim sürecinde şekillenirken, ergenlik döneminin ilerlemesiyle birlikte sosyal ortam, medya ve akran ilişkileri daha etkili olabilmektedir. Medyanın seksüelliği cazip göstererek cinselliğin bazı olumsuz sonuçlarıyla ilgili yeterince bilgiye yer vermediği bilinen bir gerçektir. Bu açıdan bakıldığında, medya çoğu zaman doğru bir bilgi kaynağı olmayabilmektedir. Benzer olarak, arkadaş arasındaki iletişimin de her zaman istenen özellikte olmadığı bilinmektedir. Ergenliğin arkadaşlığa çok önem verdiği bir dönem olması itibarıyla özellikle akran arasında yanlış ve eksik bilgi aktarımının davranışlar üzerinde etken oluşturması, çalışmamızda arkadaşın cinsellikle ilgili bilgi kaynağı olarak en önemli oranı oluşturmasını açıklayabilmektedir.

Kız ve erkek öğrencilerin ebeveynlerinin eğitim düzeyi arttıkça cinsel konuları konuşmada daha az sorun yaşamaları, istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Bu, beklenen bir sonuçtur. Gençlerin cinsellikle ilgili konuları anne-babaları ile ve güvendikleri kişilerle konuşmaları hem bireylere hem de topluma yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

Erkeklerin evlilik öncesi cinsel ilişkiyi normal karşılaması doğal bir sonuç olarak görülmektedir. Toplumumuzun bazı değer yargıları ve sosyokültürel yapısı doğrultusunda, cinselliğin iki cinsten farklı yaklaşımlar olduğu bir gerçektir.

Öğrencilerin ilk cinsel deneyim yaş ortalaması 18 bulunurken, Orçın ve ark.’nın çalışmasında kızlarda cinsel ilişki yaş ortalaması 19.2, erkeklerde 17’dir. Nordin ve ark.’nın gençler üzerinde yaptıkları çalışmada ilk cinsel ilişkiye başlama yaş ortalaması 16.0 olarak belirtmiştir^(15,16).

İlk cinsel deneyimin kızlarda daha düşük bulunması literatürle de uyumlu bulunmuştur. Son zamanlarda geleneksel anlayıştan biraz uzaklaşma olsa da, araştırmaya katılan kız öğrencilerin toplumun değer yargılarına uygun olarak cevap vermeleri doğal karşılanmaktadır. Toplumumuzda kızlar için günah, ayıp, suç olarak görülen cinsel deneyim, erkekler için doğal sayılabilmektedir. Oysa, cinsellik yaşamın doğal bir parçasıdır. Kadın-erkek, genç-yaşlı bütün insanlar için temel bir hak. Ancak, cinsel yaşama erken yaşta başlamasının riskleri de beraberinde getireceği önemli bir gerçektir. Şehirleşme ve gelişmenin hızla ilerlemesi, geç evlenme, gençlerin eğitim imkanlarının artması gibi nedenlerle gençler arasında evlilik öncesi cinsel aktivitede artış olabildiği düşünülmektedir.

Öğrenciler cinsel sağlıkla ilgili bilgiyi daha çok öğrenci sağlık merkezinden almak istemektedirler. Öğrencilerin taleplerinden de anlaşılacağı gibi okulların, genç insanlara daha uzun, sağlıklı ve verimli bir hayat sunmak için toplumdaki diğer tüm kuruluşlardan daha fazla çalışması gerekmektedir.

Erkek öğrencilerin de kız öğrenciler kadar cinsel şiddete maruz kalmaları dikkat çekici bulunmuştur. Bu durum bize, toplumumuzda henüz iyi bilinmeyen cinsel davranış biçimlerinin yaygın olabileceğini düşündürmektedir. Gençlerin yeni şeylere olan merakı, kolay tehlikeye atılabilmeleri ve risk alabilmeleri ile şiddet bazen şiddetin faili bazen de mağduru olabilmektedir. Diğer olası nedenler arasında, “ana babanın etkisi, arkadaş baskısı ve etkisi, yaşamın zorluklarından kaçma, duygusal bozukluklar ve toplumsal reddedilme” sayılabilir⁽⁸⁾. Gençlik döneminin başlamasıyla birlikte cinsel ve saldırgan dürtülerde ani bir artış olduğu, bu dönemdeki cinsel ilginin, erkeklerde daha fazla oranda olduğu belirtilmektedir. Çatışmaların ve sıkıntının sözel yolla değil davranışlarla ifadesi, gençlik döneminde görülen impulsif-denetimsiz, dürtüsel davranışların nedeni olarak görülebilmektedir. Genç, cinselliği “başarı ve üstünlük” aracı olarak değerlendirdiği için engel ile karşılaştığında saldırgan özellikleri ön plana çıkabilmektedir. Oysa, cinsel yaşamın karşılıklı sorumluluk ve özdenetim gerektirdiği, zorlama ve sömürüden uzak olması gerekmektedir. Kadının bir mal olmadığı, kadın bedeninin salt kendine ait olduğu ve kendi istediği gibi ve istediği zaman dokunulabilir olduğunu bilinmelidir⁽¹²⁾. Akyolcu ve ark.’nın İ.Ü. Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu 2. sınıf öğrencilerin cinsel tacizle ilgili düşüncelerini belirlemek için yaptıkları çalışmada, kız öğrencilerin %74.5’i, erkek öğrencilerin %31.9’u cinsel tacizle karşılaştıkları saptanmıştır⁽¹⁷⁾. Çalışmamızda ise, öğrencilerin %12.4’ü arkadaşı veya sevgilisi tarafından cinsel ilişkiye zorlandığı belirlenmiştir. Sosyoekonomik düzeyin düşük olduğu ülkemizde cinsel taciz, kadın olmanın getirdiği sorunlardan biri olarak görülmektedir. Ebeveynlerinin eğitimi düzeyi yüksek olan öğrenciler cinsel konularda konuşurken kendilerini rahat hissettiklerini belirtmelerine rağmen, fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalma durumunun bu grupta daha fazla yaşandığı belirlenmiştir. Ailesi ile cinsel konuları rahat konuşabilen gençlerin bu sorunlarla karşılaşma olasılıklarının daha az olacağı düşüncesinin tersi bir bulgu elde edilmiştir. Ailesiyle cinsel konularda daha rahat konuşan öğrencilerin yaşadıkları durum ile daha iyi baş edebilmesi nedeniyle bu yaklaşım içinde olabilecekleri düşünülmektedir.

Cinsel şiddet durumu anne eğitimi ilkökul seviyesi olan öğrencilerde oldukça düşük iken (%2.9), baba eğitimi üniversite seviyesinde olan öğrencilerde %9.5 gibi

oldukça yüksek bir oran söz konusudur ($p>0.05$). Özellikle kız öğrencilerin anneleri ile cinsel konularda daha rahat konuşabilecekleri düşüncesinden hareketle annenin buradaki rolü önem kazanmaktadır. Annenin eğitim seviyesi düştükçe, kendi çocuklarında bu konuyla ilgili farkındalık yaratma düzeyi de düşük olabilecektir. Bunun sonucu olarak da şiddet unsurlarının öğrenciler tarafından çok iyi tanımlanamamış olabileceği düşünülmektedir.

Aileleri ile birlikte yaşayan öğrencilerde gerek fiziksel şiddete gerekse cinsel şiddete maruz kalma oranları en yüksek düzeyde bulunmuştur. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (sırasıyla %9.5 ve $p<0.05$, %12.4 $p<0.05$). Ailesiyle birlikte kalan öğrencilerde bu sorunun daha az olacağı düşünülmüştür ancak, bunun tersi bir sonuç elde edilmiştir.

Fiziksel şiddet ve cinsel şiddet bilindiği gibi, gençlerde düşük benlik saygısına, istenmeyen gebeliklere, sağlıksız düşük girişimleri nedeniyle tehlikeli sonuçlara, cinsel disfonksiyona, madde bağımlılıklarına, ciddi depresyon ve intihara neden olabilecek bir durum olması nedeniyle oldukça önemli sonuçları olan bir durumdur. Ülkemiz için resmi kurumların bildirdiği rakamlara göre cinsel şiddete maruz kalma oranı %12-58 arasında değişmektedir. Buna göre, çalışmada elde edilen oranın alt sınırlarda olduğu söylenebilir. Özellikle kızlarda bu oranın diğer çalışmalara göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Partner tarafından uygulanan cinsel şiddetin özellikle son 6 ayın sorulmuş olması ya da konunun ülkemiz için hala gizlenen bir olgu olması bu durumu açıklayabilir. Bu sonuç, öğrencilerin konuya duyarlı olabileceğini düşündürmekle birlikte cinsel ilişkiye zorlanma yönünden daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır. Öksüz ve Malhan’ın çalışmasında da benzer sonuçların elde edildiği saptanmıştır⁽¹⁸⁾.

SONUÇ

Üniversite gençlerinin %12.4’ü cinsel ilişkiye zorlanma şeklinde cinsel şiddet ile karşı karşıya kalmıştır. İlk cinsel deneyimin ilköğretim düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu anlamda, cinsel eğitimin ilköğretim döneminde modern teknik ve kaynaklar kullanılarak sistemli programlarla yaygınlaştırılması oldukça önemlidir. Cinsel şiddetle karşılaşan gençlerin en kolay ulaşabilecekleri kişilerin sağlık çalışanları olduğu göz önünde bulundurulacak olursa sağlık çalışanların tutumları, gençlerin uygun hizmetlere ve ihtiyaç duydukları bilgilere ulaşmalarını kolaylaştırıcı yönde olmalıdır.

Medya organlarının gençler için cinsel sağlık konusunda önemli bir bilgi kaynağı haline gelmesiyle, eğitici

programların geliştirilmesine olan ihtiyaç artmaktadır. Şiddetin önlenmesi ve kontrolü multidisipliner bir yaklaşımı gerektirir. Gençler arasındaki şiddeti önlemenin en önemli yollarından biri, olguları erken saptamak ve yüksek risk gruplarına ağırlık vermektir. Üreme Sağlığı ile ilgili kolay ulaşılabilir merkezlerin artırılması oldukça önemlidir. Anne babaların gençlerin cinsel eğitime ihtiyaçları olabileceğini bilmeleri ve bu konuda üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeleri gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. WHO. Violence against women. FRH/WHD/96.27. Geneva, 1996; 124-133.
2. WHO. Global atlas an violence and health. 1999; 245-248.
3. Arıkan Ç. Sosyal hizmetler açısından şiddet ve bir türü olarak evlilikte kadına yönelik şiddet. Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi. Ankara, 1997; 80-86.
4. Elsberg M, Heise L, Pena R, Agurto S, Winkvist A. Researching domestic violence against women: methodological and ethical considerations. Stud Fam Plan. 2001; 32: 1-16.
5. Hosken FP . Women's Human Rights. Womens International Network News. Spring, 2002; 28: 2-11.
6. Nülifer Ö., Öben Ü., Akın A. Kadın ve şiddet. Sağlık ve Toplum Dergisi, Temmuz-Aralık, Ankara. 1998; 3-4.
7. İçli TG. Ailede kadına karşı şiddet ve kadın suçluluğu. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara. 1997; 18-21.
8. Michaud Y. Şiddet. Yeniüzyıl Cep Kitapları. 1998; 39.
9. T.C.Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı 'Aile içi şiddetin boyutları nedenleri sonuçları ve oluşum sürecinin analizi', Ankara.1994; 46-48.
10. Timisi N., "Medya ve kadın. temel sorun noktaları" O.Çitçi (der.), 20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı Bildirileri, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, Ankara, 1998; 407-423.
11. Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü. "Medya, şiddet ve kadın". Ankara. 1994; 22-23.
12. Şahin N, Akın A. Cinsiyet eşitliği, barış ve gelişme yolunda pekin+5 sonuçları ve türkiye'de durum. Aktüel Tıp Dergisi, Kadın Sağlığı Özel Sayısı, Ocak-Şubat, Ankara. 2001; 9-17.
13. Subaşı N. Kadına yönelik şiddet ve kadın sağlığı üzerine etkileri, Aktüel Tıp Dergisi, Kadın Sağlığı Özel Sayısı, Ocak-Şubat, Ankara. 2001; 83-84.
14. Saktanber A., Türkiye'de medyada kadın: serbest, müsait kadın veya iyi eş, fedakar anne, Ş. Tekeli (der.) Kadın bakış açısından kadınlar. İletişim Yayınları, İstanbul, 1993; 215-217.
15. Orçın, E., Aras, Ş., Açıık, R. Üniversiteli gençlerin cinsel tutum ve davranışları. Jinekoloji ve Obstetrik dergisi, 2003; 17: 169-174.
16. Nordin, E.H., UlfHanson, M.D. Tanja, T. Sex behavior among high school students in sweden: improvement in contraceptive use over time. Journal of Adolescent Health, 2002; 30: 288-295.
17. Akyolcu, N., Yazıcı, Y., Tekin, K., İşci, D., Geldeli, D. İstanbul üniversitesi florence nightingale hyo 2. sınıf öğrencilerin cinsel tacizle ilgili düşüncelerinin belirlenmesi, Bilim Teknik Dergisi, 26 Haziran.İstanbul. 2004.
18. Öksüz E, Malhan S. Üniversite gençlerinde risk ve şiddet içeren cinsel davranışlar ve sosyodemografik özellikler. Cinsellik ve Cinsel Tedaviler V. Ulusal Kongre Kitabı, 24-26 Mayıs, İstanbul. 2005.